

R2R

[Routine to Research]

ผศ.ทรงสิริ วิชิรานนท์

ดร.พงศ์รัชต์ธวัช วิวังสุ

R2R

[Routine to Research]

การทำวิจัยในงานประจำ หมายถึง กระบวนการแสวงหา
ความรู้ด้วยวิธีการอย่างเป็นระบบ ของผู้ปฏิบัติงานประจำในการ
แก้ปัญหา และยกระดับการพัฒนางานที่รับผิดชอบดำเนินการอยู่
ตามปกติ โดยมีผลลัพธ์เป็นการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน
อันส่งผลกระทบในการบรรลุเป้าประสงค์สูงสุดขององค์กร

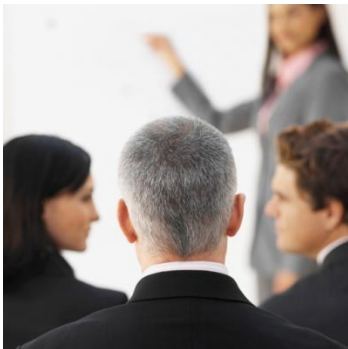
R2R ...เป็น

- เป็นงานวิจัย ที่มีหลักการทางวิชาการที่เป็นวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์
- เป็นการทำงานวิจัยโดยหยิบยกประเด็นปัญหาหรือคำถามวิจัยมาจากงานประจำ เพื่อนำไปแก้ปัญหางานประจำนั้น ๆ
- เป็นการเปลี่ยนมุมมองของการทำงานที่เคยเคยถูกมองว่าเป็นเรื่องยาก เป็นเรื่องของนักวิชาการเท่านั้น มาเป็นงานที่ผู้ปฏิบัติงานทุกคนก็ทำได้
- เป็นการเปิดช่องทางสว่างให้ผู้ที่ทำงานที่อาจจะมีความทุกข์กับงาน ได้มองเห็นหนทางการทำงานอย่างมีความสุข ด้วยการแก้ปัญหาของตัวเองด้วยตัวเองก่อน
- เป็นการเพิ่มศักยภาพของผู้ทำงาน ด้านความรู้ ความสามารถ ได้พันธมิตรที่สร้างผลประโยชน์ร่วมกัน

วัตถุประสงค์ของ R2R

- เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงาน (routine work) ได้เกิดความกล้า ได้มีโอกาส หรือ ได้รับคำชื่นชมจากการที่สร้างความรู้ขึ้นมาพัฒนางานของตนเอง
- เพื่อปฏิบัติกระบวนการเรียนรู้และการสร้างความรู้ โดยมุ่งทำลายมายาคติ 3 เรื่อง (งานวิจัยเป็นเรื่องยาก ,ต้องเป็นโครงการ เขียนขอทุน, เป็นเรื่องของนักวิจัยนักวิชาการ)
- เพื่อใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือการเรียนรู้
- เพื่อเปลี่ยนสถานะจากเดิมเป็นผู้เสพความรู้ เป็นผู้สร้างความรู้

R2R ทำอย่างไร

R2R ควรเริ่มจากปัญหา/คำถาม
วิจัยที่ได้จากหน้างาน หรืองานประจำที่
ตนเองทำและรับผิดชอบดำเนินการอยู่ และมี
เป้าหมายชัดเจนว่าจะแก้ไขปัญหาพัฒนา ต่อ
ยอดหรือขยายผลงานที่ทำอยู่อย่างไร โดยใช้
กระบวนการพิสูจน์คำตอบของคำถามนั้น
ด้วยวิธีการที่มีความน่าเชื่อถือเพื่อให้ข้อมูลที่ได้
เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ใช้สำหรับการ
ตัดสินใจในการพัฒนาคน พัฒนางานใน
ระบบ

อย่างไรถึงเรียกว่า R2R

- ต้องเริ่มต้นจากปัญหาคำถามวิจัยที่ได้จากหน่วยงาน หรืองานประจำที่ตนเองทำและ
รับผิดชอบดำเนินการอยู่
- ต้องเป็นการวิจัยจริง ๆ ที่มีความน่าเชื่อถือ
- ต้องมีเป้าหมายชัดเจนว่าจะแก้ไขปัญหาพัฒนาต่อยอด/ ขยายผลงานที่ทำอยู่
อย่างไร
- ไม่ควรจะเน้นถึงงบประมาณในการดำเนินการเป็นการเฉพาะมากนัก ควรใช้โอกาส
และงบประมาณที่ใช้ทำงานประจำอยู่แล้ว

อย่างไรถึงเรียกว่า R2R(ต่อ)

- ต้องเริ่มต้นที่ใจอยากทำ มีทัศนคติที่ดีต่อการทำวิจัย ไม่ควรใช้วิธีการบังคับให้ทำ
- ควรจะเห็นวิธีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและทีมงานในกระบวนการทำ
- ต้องไม่รู้สึกรว่าเป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้น
- ต้องพิจารณาที่ งานประจำ” เป็นหลัก เพราะแต่ละคนที่ทำR2R ทำงานต่างตำแหน่ง บทบาท หรือต่างหน้าที่กัน
- การทำวิจัยในงานประจำน่าจะเป็นการคิดแบบ initiation, creation หรือ innovation อย่างนี้สิ ถึงจะเรียก R2R

ความสำคัญของ R2R

- สนับสนุนให้เกิด Evidence based decision making ลดความขัดแย้งในกระบวนการตัดสินใจที่ยึดความเชื่อส่วนตัว และนำไปสู่การพัฒนาองค์การอย่างต่อเนื่อง
- สนับสนุนการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อการตัดสินใจ
- พัฒนาศักยภาพบุคลากรในระบบ

การจัดการความรู้ (Knowledge Management) เป็นเครื่องมือ R2R

- เรียนรู้เทคนิคต่าง ๆ ด้านการวิจัย โดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิคด้านการวิจัย
- เรียนรู้วิธีการทำงาน
- การค้นหาโจทย์วิจัยมาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และวิเคราะห์ปัญหาที่มาจากการทำงานประจำของตนเองและหน่วยงาน

องค์ประกอบของ R2R

1. โจทย์วิจัย : ต้องมาจางานประจำ เป็นการแก้ปัญหาหรือพัฒนางานประจำ
2. ผู้ทำวิจัย : ต้องเป็นผู้ทำงานประจำนั่นเองและเป็นผู้แสดงบทบาทหลักของการวิจัย
3. ผลลัพธ์ของการวิจัย : ต้องวัดผลที่เกิดต่อตัวผู้รับบริการ
4. การนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ : ต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการให้บริการ

R2R แตกต่างจากงานวิจัยทั่วไปอย่างไร

- งานวิจัยแบบ R2R คือการสร้างหัวข้อการวิจัย ขึ้นจากงานประจำในหน้าที่ของเรา ดังนั้นจึงถือเป็นหัวข้องานวิจัยเพื่อพัฒนางาน และแตกต่างไปจากงานวิจัยแบบเดิม ๆ ซึ่งเป็นการวิจัยที่เคร่งครัด มีระเบียบวิธีวิจัย (Research methodology) มีทฤษฎีและข้อมูลอ้างอิงมากมาย
- งานวิจัยแบบ R2R เป็นการสร้างความรู้เฉพาะเรื่อง (specific knowledge) จำกัดเฉพาะงานใดงานหนึ่ง เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อวางแผนการพัฒนางานในด้านนั้น ๆ เพื่อให้คนอื่นเชื่อถือและมั่นใจว่า งานนั้น ๆ ควรจะต้องได้รับการพัฒนาไปตามทิศทางที่ผลการวิจัยชี้แนะ เช่น การปรับปรุงงานเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับการบริการที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพดีขึ้น

กระบวนการทำ R2R : อริยสัจ 4

กระบวนการทำ R2R	อริยสัจ 4	หมายเหตุ
1. หาปัญหา	ทุกข์: ค้นหาความทุกข์	โจทย์ R2R
2. หาสาเหตุของปัญหา	สมุทัย: ค้นหาเหตุแห่งความทุกข์	
3. การแก้ปัญหา มองหากระบวนการแก้ปัญหา	นิโรธ: การดับความทุกข์	การวิจัย = คิดให้เป็นระบบ หาข้อมูลมายืนยันให้ น่าเชื่อถือ นำผลกลับไป พัฒนางานประจำ
4. แนวทางการดำเนินงาน เพื่อแก้ปัญหา ลงมือปฏิบัติ เพื่อพิสูจน์ เก็บข้อมูล รายงาน บันทึกบทเรียน	มรรค: หนทางเพื่อการดับทุกข์	

ที่มาของประเด็นในการทำ R2R

- เป้าหมายขององค์กร
ภารกิจ
- ตัวชี้วัด
- สถานการณ์ที่เกิดขึ้น
วิธีการ แก้ปัญหา
- ขั้นตอนในการทำงาน

วิสัยทัศน์ พันธกิจ

Process, Output, Outcome

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง,

Input>Process>Output

ผู้เกี่ยวข้อง

1. ผู้วิจัย R2R : ควรเริ่มจากใจ ที่มุ่งหมายหรือต้องการพัฒนางานประจำ รู้จักค้นหาคำถาม วิจัยที่เป็นกุญแจสู่การพัฒนาการบริการ การทำงาน
2. คุณอำนวย : ผู้อำนวยความสะดวกต่อกิจกรรม R2R โดยใช้แนวคิด KM (Knowledge Management) เริ่มต้นจากความสำเร็จของกลุ่มคนจำนวนน้อยมาแล้ว มาแลกเปลี่ยน และต่อยอด (Success Story telling) มีการสนับสนุนกิจกรรม R2R เชิงรุก มีการวิพากษ์งานวิจัยอย่างสร้างสรรค์
3. ผู้บริหาร : ต้องมีความรู้ ความเข้าใจถึงแนวคิดและปรัชญา R2R อย่างแท้จริง ให้การสนับสนุนการทำกิจกรรม R2R อย่างเหมาะสม ใช้ R2R เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน เพื่อพัฒนางานประจำ และนำพาองค์กรสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)

วิจัย Research ใครว่ายาก???

... เรามารู้จักวิจัยกันก่อนนะ

การวิจัย

การวิจัย คือ การใช้ความรู้ ความสามารถในการค้นหาคำตอบที่ถูกต้องสำหรับปัญหาที่ต้องการศึกษา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและข้อสนเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น ซึ่งต้องเป็นไปตามระเบียบวิธีหรือกฎเกณฑ์ที่ถูกต้อง (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2532:195)

การวิจัย เป็นเรื่องของการศึกษา ค้นคว้า เพื่อ พิสูจน์หรือหาคำตอบ หรือหาข้อเท็จจริงอะไรบางอย่าง ที่อาจจะยังไม่มีคำตอบในเรื่อนั้น ๆ มาก่อน หรืออาจจะมีการค้นพบมาแล้ว แต่เมื่อเวลาเปลี่ยนไป มีความต้องการค้นหาใหม่อีกครั้งหนึ่งก็ได้ (เทียนฉาย กิรนนทนและจรัญ จันทลักษณ์, 2534: 8)

ขั้นตอนการทำวิจัย

- การกำหนดปัญหา(Problem Identification)
- อธิบายที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย
- กำหนดวัตถุประสงค์(Objective)
- การตั้งสมมติฐาน (Formulating Hypothesis)
- การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
- การกำหนดรูปแบบการวิจัย
- การรวบรวมข้อมูล (Collection of Data)
- การจัดการกับข้อมูล(Classification Data)
- การวิเคราะห์และตีความข้อมูล (Data Analysis and Interpretation)
- การสรุปผลวิจัยและเขียนรายงาน (Conclusion and Final Report)

หลักสำคัญในการทำวิจัย

- ▶ ทำทำไม
 - เป้าหมายของงานวิจัย
- ▶ ทำเรื่องอะไรดี
 - การตั้งโจทย์วิจัย
- ▶ ทำยังไงดีจึงจะได้คำตอบตามคำถามที่ตั้งไว้
 - การกำหนดวิธีการทำวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล
- ▶ จะจัดการอย่างไรให้ได้ผลงานตามแผน
 - การกำหนดทรัพยากรที่ต้องการและวิธีการจัดการการวิจัย
- ▶ แล้วไง
 - การแปลผลข้อค้นพบจากการวิจัย

คำถามงานวิจัย

- ทำวิจัยเรื่องอะไรดี
- เป็นจุดสำคัญที่สุดของการทำวิจัยจากงานประจำ
- คำถามที่ดีต้องเชื่อมโยงกับการเอาไปใช้ประโยชน์ได้
 - มาจากคนทำงานเอง
 - ตอบสนองภารกิจหลัก

คำถามวิจัยได้จาก

1. ความไม่พอใจในสิ่งที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน

สำรวจว่างานที่ทำอยู่ในปัจจุบันมีอะไรที่เป็นปัญหา ถ้าไม่มีปัญหาแล้ว การปฏิบัติแบบเดิม ๆ ที่ทำ ปรับให้ดีขึ้น ได้หรือไม่ ถ้ารู้สึกว่าย่ำแย่แล้ว ทำให้ดีกว่านี้ได้หรือไม่

2. ความพอใจหรือเป้าหมายขององค์กร วิจัยที่ดี ต้องมีคนต้องการ ต้องแก้ปัญหาให้คนที่เกี่ยวข้องได้

การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง จะทำให้ได้รับ support ที่ดี (เงิน เวลา นโยบายในการเปลี่ยนแปลง)

3. การอ่านวารสาร / งานวิจัยที่ตีพิมพ์ศึกษางานของคนอื่น ๆ

หลักในการทบทวนวรรณกรรมเพื่อหาหัวข้อวิจัย

ใครทำอะไร ? ทำไปถึงไหน ? ได้อะไร ? ควรทำอะไรต่อ?

คำถามวิจัยได้จาก(ต่อ)

4. การพบปะพูดคุย หรือการสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ ทั้งเป็นการส่วนตัว หรือในการประชุมวิชาการต่าง ๆ
5. จากทฤษฎี เพื่อเป็นการพิสูจน์ทฤษฎีต่าง ๆ

การทำวิจัยจากข้อมูลที่มีอยู่

- ผลงานที่ทำเกี่ยวกับเรื่องอะไร มีธรรมชาติของงานเป็นอย่างไร
- คุณภาพของงานที่ทำอยู่ในระดับใด พอใจหรือไม่
- ปัญหาที่พบในการทำงาน และจุดอ่อนที่พบบ่อย ๆ
- ทำสถิติหาความถี่ของปัญหา หรือจุดอ่อนต่าง ๆ ที่พบ เพื่อนำไปวางแผนแก้ปัญห หรือลดจุดอ่อน
- เอาผลจากการทำงานมารวบรวมวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อให้เกิดเป็นความรู้ใหม่ และเป็นผลงานวิจัยไปพร้อมกัน

การทำวิจัยจากข้อมูลที่มีอยู่(ต่อ)

- ต้องเริ่มที่คำถามการวิจัย หรือคำตอบที่คิดว่าอยากได้จากการวิจัยในครั้งนี้
 - วิเคราะห์แล้วจะทำให้รู้อะไรใหม่
- ออกแบบการวิจัย
 - ต้องการขนาดตัวอย่างเท่าไร ตัวแปรอะไร จะวิเคราะห์อย่างไร
- ตรวจสอบข้อมูลว่ามีตัวแปรที่ต้องการหาคำตอบหรือไม่
- ตรวจสอบคุณภาพข้อมูลที่มีอยู่ว่าสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้คำตอบอย่างที่ต้องการหรือไม่ (คำจำกัดความเดียวกันหรือไม่)

ทบทวนวรรณกรรม

► การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจะทำให้ผู้วิจัยสามารถกำหนด

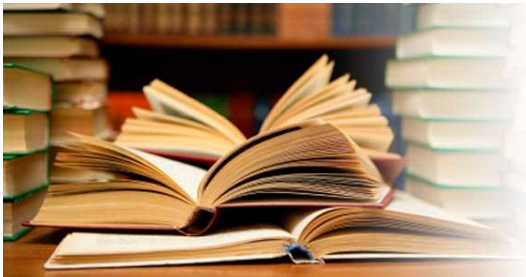
1) ตัวแปรในการวิจัย

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3) การอภิปรายผลงานวิจัย

4) จะทำให้ผู้วิจัยได้เทคนิคการวิจัยจากเรื่องที่มีลักษณะ

คล้ายคลึงกันหรือทำนองเดียวกันนี้ มีใครทำอะไรเอาไว้บ้าง
หรือทำในลักษณะใดบ้าง

การออกแบบการวิจัย

การออกแบบการวิจัยเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยต้องเสนอแนวคิดและวิธีการของตน ที่จะใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้คำตอบของปัญหาที่กำหนดไว้โดยอาจอธิบายถึงรูปแบบของวิจัย ตัวแปรและความสัมพันธ์ของตัวแปร ประชากร ตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่าง ข้อมูลและการเก็บข้อมูล แนวทางการวิเคราะห์และเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ เช่น เครื่องมือทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การออกแบบการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ประชากร (Population) หมายถึง หน่วยทั้งหมดที่จะศึกษา ซึ่งอาจเป็น คน สัตว์ สิ่งของ พฤติกรรมต่าง ๆ
- กลุ่มตัวอย่าง (Sample) หมายถึง ส่วนหนึ่งของประชากร กลุ่มตัวอย่างที่ดีจะมีคุณลักษณะเหมือนประชากรทุกประการ แต่มีขนาดเล็กกว่า เพื่อที่จะเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร

การออกแบบการวิจัย

วิธีการเก็บข้อมูลและเครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

คือ วัสดุ อุปกรณ์หรือเทคนิควิธีการ ที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัย
เช่น

แบบสอบถาม(Questionnaires)

แบบสัมภาษณ์ (Interview)

แบบสังเกตการณ์ (Observation)

การออกแบบการวิจัย

วิธีการวิเคราะห์และการตีความข้อมูล

การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่จะหาคำตอบ เป็นวิธีการแยกแยะความคิด หรือวัตถุของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้เห็นองค์ประกอบ การศึกษาแต่ละองค์ประกอบหรือแยกแยะให้เห็นถึงความสัมพันธ์ ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดสิ่งนั้น หรือเรื่องนั้น

การตีความ (Interpretation) คือ การพิจารณาหรืออธิบายผลการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อสรุปหรือลงความเห็น เป็นผลการวิจัย

การรวบรวมข้อมูล

เป็นขั้นตอนที่สำคัญมากอย่างหนึ่งในการทำการวิจัย เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลมาเพื่อทำการวิเคราะห์และตอบปัญหาการวิจัยในทางสถิติและการวิจัย

ข้อมูล หมายถึง รายงานจากการสังเกตตัวแปร(Variable) ต่าง ๆ ที่นักวิจัยพยายามศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลมาตอบคำถาม

วิธีการเก็บข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูลที่ใช้กันมากในการวิจัยโดยเฉพาะในทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ได้แก่

๑. การสังเกต(Observational Method)

๒. การถามตอบจากผู้ถูกศึกษาโดยตรง เช่น การสัมภาษณ์

การใช้แบบสอบถาม

๓. การพิสูจน์หลักฐานทางกายภาพ(Physical – trace evidence)เป็นการเก็บข้อมูลด้วยการศึกษาในสถานที่ หรือที่วัตถุสิ่งของเหล่านั้นโดยตรง

การจัดระเบียบข้อมูล

- การตรวจสอบข้อมูล เป็นการค้นหาและจัดข้อบกพร่อง ความคลาดเคลื่อน หรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการรวบรวมข้อมูล เป็นการตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วน
- ความถูกต้องและความเป็นเอกภาพของข้อมูลที่รวบรวมมาได้

หลักเกณฑ์การแยกประเภทข้อมูล

1. ต้องสอดคล้องกับปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. ต้องครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการศึกษา โดยเมื่อแบ่งประเภทแล้ว จะต้องจัดเข้าประเภทใดประเภทหนึ่งได้
3. ต้องแยกจากกันอย่างเด็ดขาดและเป็นอิสระซึ่งกันและกัน กล่าวคือ เมื่อแบ่งแล้วต้องสามารถแยกข้อมูลออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด
4. ประเภทที่แบ่งนั้นต้องไม่เล็กหรือใหญ่เกินไป
5. ต้องแบ่งข้อมูลจากประชากรเดียวกัน

การวิเคราะห์และตีความข้อมูล

การวิเคราะห์ (Analysis) คือ การนำข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมและจัดระเบียบเรียบร้อยแล้ว มาศึกษาพิจารณาในเชิงตรรกะและเชิงสถิติ เพื่อหาคำตอบโดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น ค่าทางสถิติ การเปรียบเทียบ การพรรณนาอธิบายเหตุผล ฯลฯ เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ หรือเพื่อให้ได้คำตอบจากสมมติฐานที่ตั้งไว้

การตีความ(Interpretation) คือ ผลของการวิเคราะห์ การตีความหรือแปลผลเป็นข้อค้นพบหรือผลของการวิจัย

ขั้นตอนของการการวิเคราะห์และตีความข้อมูล

- การจัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระเบียบ หมวดหมู่ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์
- สร้างตาราง หรือการนำเสนอต่าง ๆ เพื่อให้เด่นชัด จะเห็นได้ว่าตัวแปรใดเป็นตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม
- อ่านข้อมูลจากตาราง อธิบาย หรืออ่านค่าทางสถิติ เพื่อหาเหตุผลแสดงความสัมพันธ์
- พิจารณาตีความสรุปความสัมพันธ์ของตัวแปรและตัดสินใจ สรุปหรือลงความเห็น

การสรุปผลวิจัยและเขียนรายงาน

- ขั้นตอนสุดท้ายเป็นการสรุปผลความเห็นเกี่ยวกับผลของการวิจัยและเขียนรายงานการวิจัย

การสรุปการทำวิจัย R2R

1. ขั้นตอนการหาข้อมูลเบื้องต้น
2. ขั้นตอนพัฒนาโครงร่างวิจัย
3. ขั้นตอนดำเนินการเก็บข้อมูล
4. ขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูล
5. ขั้นตอนสุดท้าย การเขียนรายงานการวิจัย

10 ขั้นตอนง่ายๆ สู่นักวิจัยขั้นเทพ

(โโกมาตร จีงเสถียรทรัพย์, 2555)

1	เริ่มต้น	หาเรื่องที่ใช่ ประเด็นวิจัยที่ชอบ
2	ค้นคว้า	ก่อนลงมือวิจัย รู้อะไรอยู่ก่อนบ้าง
3	หาเป้า	อยากรู้อะไรอีก จากที่ไปค้นคว้ามานะ
4	เลาโจทย์	ลั่นคำถามวิจัยให้แหลมคม
5	กำหนดวิธีการ	เลือกวิธีหาข้อมูลมาตอบคำถาม
6	ทำงานภาคสนาม	เก็บข้อมูลให้เป็นระบบ
7	ถามหาความรู้ใหม่	ข้อมูลที่ได้บอกอะไรใหม่
8	ใช้บทคัดย่อแนวทาง	คิดให้ชัด จัดลำดับความสำคัญ
9	นำเสนออย่างสร้างสรรค์	สื่อสารความรู้สู่การเปลี่ยนแปลง
10	มุ่งมั่นสู่ขั้นเทพ	เดินทางหมื่นลี้ เริ่มต้นที่ก้าวแรก

ในงาน

ลองไปหาปัญหาหรือเรื่องราวของเราที่ทำงานว่า

- มีปัญหาอะไรในการทำงาน
- ถ้าไม่มีปัญหา อยากพัฒนาอะไรให้ดีขึ้น
- ถ้าไม่อยากพัฒนา อยากรู้อะไรบ้างไหม